

Pædagoger og institutioner til de mindste – derfor

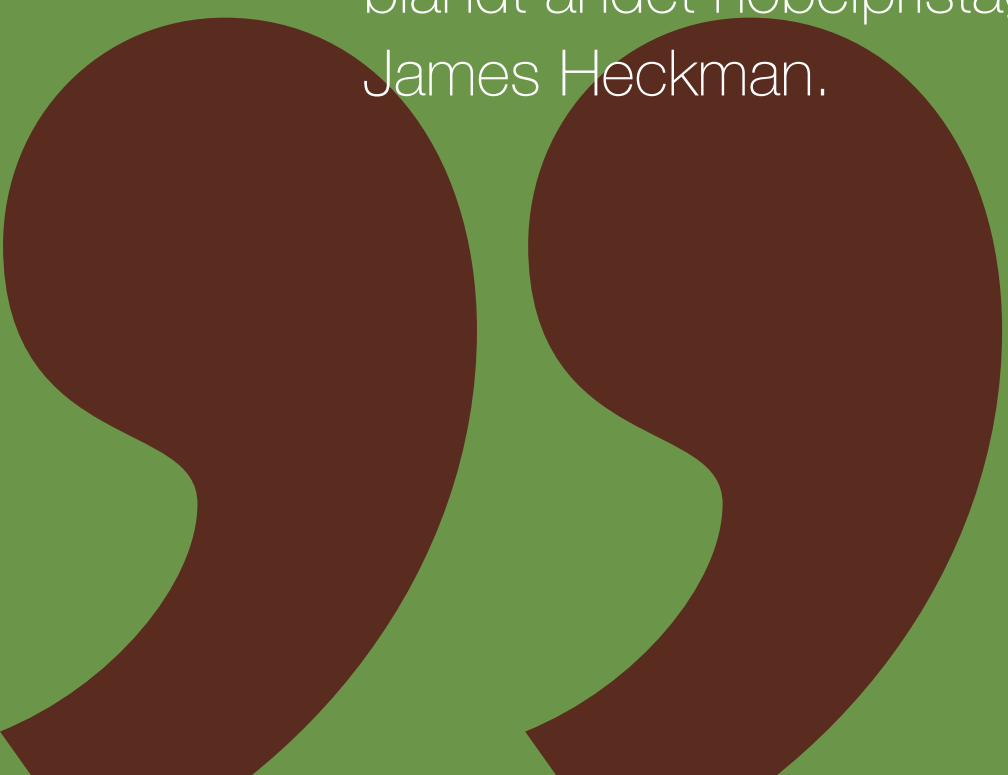

B U P L

Bente Jensen, professor:

Den tidlige indsats er selvfølgelig først og fremmest vigtig af hensyn til barnet og dets videre livschancer, men det betaler sig også af hensyn til samfundsøkonomien. Det peger flere økonomer på, blandt andet nobelpristageren James Heckman.

Indledning

Ny forskning, både national og international, peger entydigt på, at institutioner for de mindste børn af høj kvalitet gør en mærkbar positiv forskel for alle børn, og især de socialt udsatte. Det er en viden, som forpligter, og som vi må tage alvorligt.

I Danmark er uddannede pædagoger beskæftiget i forskellige institutionstyper, der dækker 0-2 års området. For overskuelighedens skyld omtales alle institutionsformer for de mindste i denne pjece som vuggestuer.

Vuggestuen skaber rammer for en tryk og udviklende barndom og har et stort forebyggende potentiale, både i forhold til en god skolestart, karakterer ved folkeskolens afgangsprøve, optag på ungdomsuddannelse og i forhold til at give alle børn de bedst mulige chancer for at klare sig godt i livet. Vi skal udnytte det potentiale og give alle børn en god start.

Det særlige ved vuggestuen er kombinationen af uddannede pædagoger og det daglige samarbejde med andre uddannede pædagoger og pædagogisk personale i øvrigt. Pædagogernes uddannelse, herunder specialiseret viden om børns udvikling og læring, giver dem en særlig kompetence i forhold til at forstå og respektere barnets perspektiv og støtte og følge dem i fleksible og mangfoldige børnefællesskaber.

Den pædagogiske omsorg i vuggestuen er gavnlig for alle børn, men især de socialt udsatte børn har glæde af at være en del af et børnefællesskab og af at være sammen med uddannede pædagoger. Pædagogernes støtte til børnenes leg og fællesskab, sikrer at alle børnene får gode sociale erfaringer med sig videre i børnehave.

Pædagogerne i vuggestuen er en garanti for, at der bliver arbejdet pædagogisk med alle børns udvikling og trivsel, hvor børnenes sociale baggrund spiller en mindre rolle. Det er et vigtigt arbejde, for vi ved, at de allerførste erfaringer i livet er dem, som holder ved og har betydning for, hvordan vi klarer os som børn, unge og voksne.

I denne pjece kan du læse mere om, hvad de gode vuggestuer gør, og hvad der kendetegner dem.

God læselyst!

Henning Pedersen, formand

Gode vuggestuer: Hvad kendetegner dem?

- Gode vuggestuer er kendetegnet af en høj andel af fagligt kompetente pædagoger og en dygtig leder
- Gode vuggestuer er karakteriseret ved en god normering, som skaber ro og overskud blandt børn og personale
- Gode vuggestuer har organiseret arbejdet med plads til nær kontakt mellem pædagog og barn, samtidig med at der er legekammerater til alle børn
- Gode vuggestuer udvikler børnenes legeevne og venskaber med andre børn
- Gode vuggestuer vækker en nysgerrighed for at lære

Trivsel og pædagogisk omsorg

Trivsel og omsorg er hjørnестene i det pædagogiske arbejde. Hjemme skal barnet have den primære omsorg fra sine forældre, og i vuggestuen og senere børnehaven skal barnet have den pædagogiske omsorg, kombineret med trygge og udviklende læringsmiljøer, hvor børnene leger og oplever hinanden og verden.

Pædagogisk omsorg er bundet op omkring faglighed, hvor pædagogen løbende vurderer, hvem har brug for et kram, en ny leg, hjælp til at løse en konflikt eller et svært puslespil. Små børn kan ikke, på samme måde som større børn, udtrykke sig verbalt sprogligt. Derfor er den pædagogiske "snor" i børnene grundlaget for, at de får den pædagogiske omsorg, de har brug for. Forskningen viser, at det har positive virkninger på barnets sociale, faglige og personlige kompetencer og trivsel, når pædagogen følger alle børn tæt og er opmærksom på deres udtryk og behov.

Udvikling

Pædagogisk arbejde med børnenes udvikling er en stor opgave, der kræver en faglig ballast. Det er en kompleks opgave, for barnets udvikling dækker over stort set alt vedrørende barnets vej fra at være lille til at blive stor. Barnets nysgerrighed, motivation og glæde i forhold til at lære og gå på opdagelse skal vækkes, og det arbejde skal i gang så tidligt som muligt. Når pædagoger i vuggestuen arbejder med børnenes krop, sanser, fantasi, sproglige udvikling og venskaber, så giver det barnet større lyst til at lære og en bedre start i skolen.

Forskningen viser, at når vi skal arbejde med små børns udvikling, skal vi tage udgangspunkt i børnenes perspektiv. Små børn forstår på en anden måde end os voksne, og for at vi kan støtte en god udvikling hos børnene, må vi lære os selv, hvordan vi kan arbejde med udvikling på børnemåden. Det kan pædagogerne i vuggestuen gennem deres uddannelse og deres erfaring i praksis.

Pædagogerne i vuggestuerne gennemfører løbende, faglige vurderinger af børnenes udvikling og har en snor i, om alle børn er på en god udviklingssti, så der bliver sat de rigtige ressourcer ind, når et barn har brug for særlig støtte. Gennem faglig sparring med kollegerne, bliver det hurtigt tydeligt, hvis et barn eller en familie har brug for hjælp.

Leg og venskaber

Børns leg er en vigtig pædagogisk aktivitet, og pædagoger i vuggestuen arbejder målrettet med leg – også for de helt små børn. 1-årige leger lige så meget med andre børn, som 3-årige gør det. Den sociale erfaring kører på højtryk i vuggestuen, og legen er et sted hvor børnene eksperimenterer med sociale erfaringer og regler. Pædagogernes organisering af legen er nødvendig for, at legen er konstruktiv og udviklende, for børns legeevne skal udvikles og støttes, og af og til skal den pejles i retningen af nye lege og nye venner. Her er det professionelle overblik og faglig viden om legens betydning og kompleksitet vigtig, så børnene kan få den støtte, de har brug for, for at have gode venner og at være en del af børnefællesskabet.

Socialt udsatte børn

Gode vuggestuer giver alle børn bedre muligheder for at klare sig i skolen og senere i livet. Forskningen viser, at især socialt udsatte børn påvirkes positivt af at gå i vuggestue.

Alle børn skal have de samme chancer for at klare sig, og forskning viser, at vuggestuerne gør op med den udsatte sociale baggrund og forebygger, at barnet primært har samme muligheder som sine forældre.

Pædagogernes arbejde i vuggestuen med barnets motivation, selvtillid og venskaber er værdifuldt, når barnet skal stå på egne ben i skolen og livet i det hele taget. Dette arbejde er vigtigt for, glæde og motivation er udgangspunktet for at lære.

I familier, hvor det til tider kan være svært at overskue at tage sig af sit barn, er vuggestuepædagogernes arbejde med barnet særligt værdifuldt. De sikrer, at barnets udvikling ikke står stille, og de har øje for, hvornår der skal gøres en ekstra indsats for at hjælpe familien.

Vuggestuen er et socialt inkluderende miljø, hvor der arbejdes med hele børnegruppen samtidig med, at der er fokus på det enkelte barn. Forskningen viser, at når pædagoger arbejder med denne vekselvirkning mellem fokus på fællesskabet og det individorienterede, har det en positiv virkning på alle børns sociale kompetencer og trivsel.

BUPL's anbefalinger

- Flere pædagoger til arbejdet med de mindste børn
- Alle socialt udsatte børn skal have mulighed for en plads i vuggestue fra de fylder 1 år
- I kommuner med faldende børnetal, skal der udvikles daginstitutionsformer for de 0-5 årige, så alle forældre har mulighed for at vælge en daginstitutionsplads til deres barn
- I områder med en stor andel af børn fra socialt udsatte familier skal der være sociale normeringer

Dion Sommer, professor:

Hvis politikerne ikke kan påvirkes af udviklingsmæssige argumenter i forhold til børn, kan de se på de økonomiske gevinster. For penge, der investeres i vuggestuer og i den tidlige barndom, kommer syv en halv gange igen i børns liv.

Henning Pedersen, Formand for BUPL:

Man kan måle en effekt mange år efter, så den tidlige indsats er vigtig. Det ses jo især for de socialt udsatte børn, at de har glæde af at være i en institutionel ramme, hvor de er en del af et børnefællesskab og er omgivet af uddannede pædagoger« Henning Pedersen

Januar 2014

BUPL

Børne- og Ungdomspædagogernes
Landsforbund

Blegdamsvej 124
2100 København Ø
bupl.dk

Layout: Jeanne Olsen
Foto: Jens Hasse
Tryk: Stenby Tryk